

El felipisme imperfecte de Zapatero

El PSC pot morir d'èxit? De segur que els seus adversaris ho somnien, després dels resultats del 9 de març, quan els socialistes catalans va aconseguir 25 diputats que són clau per a Zapatero (el 2004 n'havia obtinguts 21). Avui el PSC és hegemònic a les institucions catalanes: governa als ajuntaments de les principals ciutats –en força casos, amb majoria absoluta– i a la Generalitat de Catalunya. I l'electorat català li acaba de regalar una dolça victòria, a les darreres eleccions a les Corts espanyoles, quan tot-hom es demanava com afectaria sobre el socialistes catalans el mite eteri del *català emprenyat*.

Viuen, doncs, un moment dolç, que els permet d'encarar l'11è congrés, el mes de juliol, amb la tranquil·litat d'haver superat amb comoditat un cicle electoral complicat, després del convuls debat estatutari. Però també és cert que, malgrat el bon moment, el PSC ha d'afrontar un procés polític amb l'objectiu de renovar un electorat que, als comicis municipals i autonòmics, ha anat mostrant indicis de desgast.

Un felipisme imperfecte. El PSC ha vist en el resultat un reforçament de la seva posició interna dins del PSOE. Consideren que l'èxit electoral de les eleccions espanyoles a Catalunya ha estat clau per a la victòria de José Luís Rodríguez Zapatero. I és cert que els 25 diputats que van aconseguir superen els 15 diputats que separen el PSOE del PP al Congrés dels Diputats. Això encara és més clar si mirem la diferència entre els diputats obtinguts pel PSC i el PP a Catalunya, 25 a 8. És a dir, una diferència a favor dels socialistes de 17. Però les xifres, tot i que no varien es llegeixin on es llegeixin, sí que es poden interpretar diferentment segons qui les mira. Talment passa en aquest cas. Molts dirigents del PSOE consideren que no hi ha res a agrair als seus companys catalans. Ans al contrari, consideren que per culpa de les aliances i les polítiques del PSC a Catalunya, el PSOE ha obtingut més

Amb el PSC governant a la Generalitat, la situació per al PSOE a la Moncloa no és tan còmoda com en el temps de Felipe Gonzalez.

El PSOE ha decidit de recuperar del calaix els esquemes tradicionals per mirar de fer-se fort al centre polític i eliminar definitivament les fotografies amb ERC o IU i ICV. Com ja va passar la legislatura anterior, però ara obertament, Zapatero vol tornar a l'entesa amb el nacionalisme conservador de CiU i PNB. Però, a diferència de l'època de Felipe González, el PSC, avui, és partit de govern a Catalunya.

mal resultat a la resta de l'estat espanyol.

I, de moment, els fets evidencien que aquesta tesi no és pas minoritària al PSOE, si s'observen els primers gestos d'aquesta segona legislatura de José Luis Rodríguez Zapatero, que ha soterrat el lema de l'*Espanya plural* i ara parla d'una Espanya "unida i diversa". El gest de fer president del Congrés el polèmic José Bono, un dels representants dels sectors més nacionalistes espanyols del PSOE, també indica els nous aires que bufen. I Zapatero no ha volgut evitar de ser escollit per una majoria simple, a la segona volta, amb la voluntat de deixar clar a l'opinió pública que els socialistes espanyols no volen dependre de ningú. I, en tot cas, si han de col·laborar amb més forces, obren la porta formal als grans acords d'estat amb el principal partit de l'oposició, el PP. Queden enrere les fotografies amb ERC i IU i ICV. I es reforça la vella tradició de negociar amb els regionalismes i els nacionalismes conservadors, a imatge i semblança de Felipe González.

Però el PSOE, ara, té un inconvenient. Quan Felipe González pactava amb CiU, els acords formaven part d'un joc d'equilibris entre l'estabilitat del Congrés dels Diputats i el govern espanyol, amb la del Parlament de Catalunya i la Generalitat. Allò que es negociava a Madrid amb CiU, es traduïa automàticament a Barcelona. En aquest esquema, el PSC era el convidat de pedra, sobre el qual requeia el pes de les traduccions dels acords entre CiU i PSOE. Era el que havia d'assumir els compromisos del PSOE, que desdibuixaven del tot el perfil d'oposició del PSC al Parlament de Catalunya. I sota aquesta visió s'expliquen, en part, pactes com el de l'Estatut, entre Mas i Zapatero, o les pressions del socialistes espanyols per a evitar la repetició del tripartit a Catalunya, després de les darreres eleccions catalanes, l'1 de novembre del 2006.

Avui Zapatero, a diferència del seu antecessor, Felipe González, es troba amb una fórmula imperfecta d'aquest esquema. I no tan sols perquè CiU avui és a l'oposició a Catalunya.

El PSC de Montilla no és el de Narcís Serra. Avui, doncs, s'obre un

nou context diferent del d'aquells esquemes que pretén recuperar el PSOE. La fortalesa institucional del PSC a Catalunya, precisament, fa miques els equilibris que el socialisme espanyol establia amb CiU. Durant aquell temps, el principal pes dels socialistes catalans, Narcís Serra, va córrer a fer carrera política a Madrid i deixà l'alcaldia de Barcelona. Primer va ser ministre de Defensa. Després fou vice-president de Felipe González. El principal líder del PSC actuava, doncs, no tan sols des de Madrid, sinó prioritant les estratègies del govern del PSOE, per comptes d'atendre les necessitats del PSC, llavors a l'oposició del parlament català.

Avui, el principal pes pesant del PSC ha fet el viatge invers. Després d'un pas relativament fugaç per un ministeri, ara és el president de la primera institució de Catalunya. De manera que el líder del PSC actual, no sols no és a Madrid, sinó que actua des de la plaça de Sant Jaume. José Montilla ja no pot actuar igual que Serra, ni que ho vulgui, perquè la institució que representa sovint té interessos oposats als de la Moncloa. De manera que PSC i PSOE hauran de cercar un esquema diferent que els permeti d'entomar aquests canvis de context. Si no, amb el tomb estratègic que ja ha deixat clar Rodríguez Zapatero, és fàcil d'imaginar que les tensions entre coreligionaris de Catalunya i Espanya augmentaran.

Potser, fins i tot, es pot pensar que els socialistes catalans podran assumir, en nom de la governabilitat espanyola, noves fotografies del president espanyol de bracet amb dirigents de CiU, tal com va passar amb la negociació de l'Estatut —el temps ha demostrat que no ha significat cap cost electoral als socialistes catalans—, o picades d'ull, més simbòliques que no reals, del PSOE a la federació nacionalista. Però aquesta capacitat digestiva és molt més improbable que la puguin tenir —ni que ho volguessin— els seus actuals socis de govern. A ERC i ICV-EUiA sembla que els rèdits de les seves estratègies els surten en nombres vermells. De manera que, finalment, una situació com aquesta podria posar en un destret els actuals socis del tripartit.

Aquest escenari, que és el més anhelat per CiU —i que explica, en part, els

intents d'establir acords polítics amb el PSOE a Madrid— és esperat també en amplis sectors del PSOE que, des d'un primer moment, van arrufar el nas amb l'aposta del PSC pel tripartit: amb el primer i encara més amb el segon. Són els mateixos sectors que consideren que no han d'agrair res als companys catalans pels resultats de les eleccions del 9 de març.

Malgrat tot, el fet cert és que el PSC no sembla disposat a canviar el seu paper al Congrés i res no fa pensar que els 25 diputats escollits a Catalunya, integrats avui al grup del PSOE, hagin de portar més maldecaps dels que mai hagin portat als seus companys de grup. De fet, els socialistes catalans ja han deixat clar que Bono "és una oportunitat" per al reconeixement de les llengües cooficials. És allò que dos no es barallen si un no vol.

La fortalesa del PSC a examen.

Tanmateix, s'acosta un període clau que definirà fins a quin punt s'imposa el vell esquema del felipisme o si, per contra, apareixen noves fórmules que permetin de conjugar un PSOE que, com els anys 80, governa amb la voluntat de no cedir més en l'àmbit de les anomenades *reformes territorials*, i un PSC que avui governa i és hegemònic institucionalment a Catalunya.

El 2006, la constitució del segon tripartit, amb disgust de Zapatero, ja va deixar clar que l'esquema felipista no era del tot vàlid amb la nova realitat de la política catalana. Ara s'acosta la negociació complicada i dura del nou sistema de finançament autonòmic. Una negociació en la qual els interessos dels governs espanyol i català són oposats. Un altre moment clau serà quan es faci pública la sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut català.

Seran dos episodis que, més enllà de posar a prova la solidesa interna del tripartit, també avaluaran quina relació vol tenir realment el PSC amb el PSOE.

Mentre tot això no passa, a les files del PSC ja hi ha qui comença a fer números per veure si unes eleccions anticipades a Catalunya podrien aclarir aquest escenari tan complex, o per contra, encara embolicarien més la troca.

Enric Rimbau